



Título: *Deus sentado nun sillón azul*
Autor: Carlos Casares
Editorial: Galaxia, Vigo, 1995
Núm. pp.: 271
Tamaño: 21 x 13,5

Xa é case un tópico empezar calquera comentario sobre esta novela cunha especie de afirmación previa, quizais unha aseveración do seguinte tipo: "despois dun longo silencio, Carlos Casares publica un novo libro". En realidade, e tal como o propio escritor ten manifestado en diferentes ocasións, o tempo que mediou entre a publicación de *Os mortos daquel verán* (1987) e *Deus sentado nun sillón azul* (1996) non se caracterizou, precisamente, pola inactividade de Casares. En primeiro lugar, cómpre lembra-la paciencia e minuciosidade con que o ourensán tece, día a día, esas pequenas xoias literarias que se agochan, tímidas e maravilosas, nun recuncho de *La Voz de Galicia*. Por outra banda, sería inxusto esquecer-lo seu labor ensaístico, que nos deixou froitos tan imprescindibles para a comprensión da nosa historia como *Ramón Piñeiro. Unha vida por Galicia* (1991), un traballo feito con emoción de amigo e rigor de estudioso.

Sen embargo, hai que recoñecer que xa levabamos tempo sen noticias

do Casares narrador, desa pluma que ocupa, por méritos propios, un dos lugares cimeiros da nosa literatura. Aínda permanece no noso padal a lembranza do magnífico sabor que nos deixara *Ilustrísima*, ou *Vento ferido*, por non falar daquel conto -o do inesquecible xudeu Xacobe- no que estaba resumida toda a bondade e toda a intolerancia do ser humano. Pero velaquí que chegou, por fin, unha novela, e ben longa, a facerlle compañía ás súas excelentes predecesoras. Para comezar, cómpre salienta-la valentía con que Carlos Casares se enfrontou ó seu novo libro. Quizais era máis doado para el, un escritor de sona, dos que ocupan varias páxinas en calquera manual, resolve-lo compromiso coas armas vellas, cos mesmos argumentos que lle deron o seu prestixio. Pero non foi así. Casares é consciente de que cada obra marca o inicio dunha nova etapa, e que, por tanto, xa non valen os recursos empregados anteriormente. O contrario sería traizoalo espírito do auténtico creador, que non se conforma nunca con camiñar polo coñecido e pretende,

en todo momento, abrir novos vieiros, procurar novas maneiras de expresión.

De aí que *Deus sentado nun sillón azul* sexa unha novela diferente, anovadora, sen deixar por iso de posuír unha estrutura que, con certa prudencia, poderíamos denominar clásica. É, ademais, un relato ben artellado, ameno para un lector que, na maioría das ocasións, non busca nas páxinas dun libro máis ca unha historia coa que pasa-las horas de lecer. En principio, todo se reduce a unha muller, xa vella, que contempla dende a súa fiestra o seu veciño de enfronte, un ancián co que ela tivo, moitos anos atrás, unha intensa relación amorosa. A partir de aí, imos asistindo á vida dese home, que se nos ofrece sempre a través dos ollos da súa namorada. O presente e as lembranzas mestúranse nun proceso que vai dende a mocidade, brillante, soberbia, plena en triunfos e promesas, ata a vellez, co protagonista convertido xa nunha sombra de si mesmo. Polo medio, no discorrer da vida, preséntasenos unha época difícil, a da Guerra Civil, cos seus prolegómenos e as súas fatais consecuencias. Aínda que Casares non entra nunca no xogo de se meter a historiador, formula unha dialéctica que explica as circunstancias do momento mellor do que faría calquera libro de texto. Así, vemos que o protagonista vai perdendo o seu engado inicial, cede ante as esixencias dunha época que lle reclama un tributo en

forma de moralidade, de anacos de ética que lle van arrebatando, progresivamente, á súa dignidade. O contraste ofréceo a figura de Antonio Salgado París, con nome e apelidos, que se enfronta ós acontecementos e acaba pagando moi cara a súa actitude firme e irreductible. Estamos, en suma, ante unha novela dura, difícil, na que Carlos Casares procurou, unha vez máis, sacar á luz o lado máis sombrío do ser humano, poñer de manifesto as súas contradicións e miserias. O home que vemos a través da fiestra, sentado no sillón azul, é un deus derrotado, unha vítima de si mesmo. Aínda así e todo, o narrador presenta de tal xeito as súas circunstancias que un non pode deixar de comprender a súa fragilidade humana. Unha vez máis, a literatura de Casares acaba por cede-lo paso, aínda que sexa timidamente, á esperanza.

Agardemos, pois, que non pasen outros dez anos antes de que o máis grande dos nosos escritores nos brinde outra mostra da súa condición de auténtico, vital e esencial narrador. Non só pola súa prosa, da que se ten falado dabondo en multitude de artigos e foros académicos, nin polo seu dominio das técnicas narrativas, sobre o que nos ilustrarán os encargados de facelo, senón, sobre todo, pola fe que sempre demostra ter no ser humano.

Xurxo Sierra Veloso

